

Utbildningsdepartementet

2024-03-20

REMISSVAR

Remiss av promemorian **Ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor, avsnitten 7.3, 7.4, och 8.3**

Ert dnr U2024/00153

Sveriges universitetslärare och forskare (SULF) har tagit del av rubricerat betänkande och lämnar härmed sitt yttrande.

SULF:s övergripande synpunkter

Som fack- och professionsorganisation för drygt 22000 medlemmar bland forskande och undervisande personal är vår utgångspunkt att alltid utgå ifrån våra medlemmars behov. Högstyrelselserna har en oerhört viktig funktion för hur väl ett lärosätes inre liv fungerar och det är därför av stor betydelse hur styrelserna både tillsätts och fungerar. Vår utgångspunkt är att både Sverige som nation och landets lärosäten behöver verka i en kultur som präglas av tillit och dialog mellan regeringen och berörda myndigheter. Det gäller såväl statliga lärosäten som övriga förvaltningsmyndigheter. En tillitskultur gynnar utveckling och hög kvalitet i både forskning och utbildning och främjar en kvalitetskultur med potential att locka många kompetenta medarbetare och studenter. Det är inte minst av stor vikt för att säkra Sveriges framtida kompetensförsörjning.

SULF delar i stort utredarens bedömning att det förändrade säkerhetsläget kräver att lärosätenas arbete med att bedriva ett effektivt säkerhetsarbete behöver stärkas. Precis som utredaren också skriver är det SULF:s bedömning att det faktiska säkerhetsarbetet på lärosätena har ökat de senaste månaderna, i takt med att dessa frågor har uppmärksammats i debatten. Det i sig visar att det finns en lyhördhet hos lärosätena för att effektivisera säkerhetsarbetet nu när behovet ökar.

SULF har inga invändningar mot förslagen men vill betona vikten av dialog och tillit mellan regering och lärosäten.



SULF:s synpunkter på förslagen

7.3 Försvarshögskolan bör ges i uppdrag att genomföra kompetensutvecklande insatser

Promemorians förslag: Regeringen bör ge Försvarshögskolan i uppdrag att, i samarbete med relevanta myndigheter, utveckla och genomföra kompetenshöjande insatser för universitet och högskolor i fråga om säkerhetsfrågor. Insatserna bör i första hand riktas mot styrelsernas ledamöter och lärosätenas ledningar.

En kortare introduktion till säkerhetsfrågorna och regeringens förväntningar på styrelserna avseende säkerhetsfrågor bör införas i Regeringskansliets (Utbildningsdepartementets) introduktion till nya styrelseledamöter i och med att n

SULF:s synpunkter på förslaget

SULF har inga invändningar mot förslaget.

Som vi sagt inledningsvis instämmer SULF med utredningen om att det förändrade säkerhetsläget i omvärlden kräver att lärosätenas arbete med säkerhetsfrågorna stärks. Vi tror att det är en mer ändamålsenlig åtgärd att arbeta med att höja kompetensen och medvetenheten i hela styrelser än att utse ledamöter med särskild kompetens i frågorna.

Försvarshögskolan har en helhetssyn på säkerhetsfrågor i samhället och bör därför på ett bra sätt kunna bidra till en generell förståelse för de hot som kan finnas mot lärosätenas verksamhet. Som Försvarshögskolan skriver i sitt remissvar är det lärosätena själva som måste analysera och bedöma skyddsvärdet i den egna verksamheten. Det Försvarshögskolan skulle kunna bidra med är utbildning i hur lärosätena kan hantera ledningens och styrelsens ansvar på en övergripande nivå.

7.4 Regeringen bör utreda hur en stödfunktion kan etableras

Promemorians förslag: Regeringen bör låta utreda hur en stödfunktion i säkerhetsfrågor kan inrättas för universitet och högskolor. Syftet med en sådan stödfunktion bör vara att bistå lärosäten men även enskilda forskare med stöd i frågor som rör säkerhetsaspekter på internationella samarbeten.

SULF:s synpunkter på förslaget

SULF har inga invändningar mot förslaget att utreda.

SULF har inga invändningar mot att frågan om stödfunktion utreds. Det är dock viktigt att en sådan utredning utgår ifrån lärosätenas egna analyser av hot, säkerhetskompetens och behov av insatser. SULF vill betona att styrelsernas uppgifter ligger på en strategisk nivå och att mer praktiskt säkerhetsarbete måste bedrivas på en operativ nivå.

Ett medskick till en sådan utredning är att se över möjligheten för sektorn i sin helhet att ta ett gemensamt ansvar för att inrätta en eventuell stödfunktion. Det skulle ge en viktig signal från regeringen om tillit till lärosätena och respekt för deras autonomi. Det är särskilt

viktigt i tider med ett spänt säkerhetsläge att akademien präglas av öppenhet och en fri ställning gentemot politiken. Akademisk frihet och autonoma lärosäten som fungerar som en kritisk kraft i samhället är en förutsättning för en stark demokrati. Det är också en förutsättning för hög kvalitet i både utbildning och forskning.

8.3 Regeringen bör i vissa fall besluta om säkerhetsprövning och placering i säkerhetsklass av rektorer och styrelseordförande

Rekommendation: Regeringen bör säkerhetspröva rektorer vid lärosäten som bedriver säkerhetskänslig verksamhet. Om det finns personal vid lärosätet som är placerade i säkerhetsklass bör rektor och styrelseordförande normalt vara placerade säkerhetsklass 3.

SULF har inga invändningar mot rekommendationen.

För Sveriges universitetslärare och forskare

A handwritten signature in black ink, appearing to be "Lars Geschwind".

Lars Geschwind
Förbundsdirektör

A handwritten signature in black ink, appearing to be "Karin Åmossa".

Karin Åmossa
Samhällspolitisk chef